



MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Sekretariat Wicemarszałki  
Marii Pańczyk-  
Wpłynęło dn. 16.09.2014r.  
Nr MP/553 Rk/23880  
Podpis 20  
Warszawa, dnia 15 września 2014 r.

DPK-I-071-55/14 /7  
dot. BPS/043-60-2614-MS/14

BM-I-071-334/14/14  
140916 - 00408

SEKRETARIAT  
Biura Prac Senackich  
Wpłynęło dn. 17.09.14  
nr. 5512 podpis. M

Pani  
Maria Pańczyk-Pozdziej  
Wicemarszałek Senatu  
Rzeczypospolitej Polskiej

*szanowne Pani Honorables!*

W odpowiedzi na oświadczenie senatorów Grzegorza Wojciechowskiego, Wojciecha Skurkiewicza, Zdzisława Pupy, Andrzeja Pająka, Roberta Mamąta, Bogdana Pęka, Przemysława Błaszczyka i Bohdana Paszkowskiego złożone podczas 60. posiedzenia Senatu RP w dniu 7 sierpnia 2014 r., przesłanego przy piśmie z dnia 13 sierpnia 2014 r., BPS/043-60-2614-MS/14, w sprawie *wykorzystywania prywatnych nagrań zdarzeń drogowych w postępowaniu w sprawach o wykroczenia*, uprzejmię przedstawiam, co następuje.

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, z późn. zm.) do podstawowych zadań Policji należy między innymi wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w tym w zakresie ruchu drogowego (art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym – Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.). Również do zakresu działań straży gminnej należy między innymi czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego – w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym i prawo do nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia określone w trybie przewidzianym przepisami o postępowaniu w sprawach o wykroczenia oraz dokonywanie czynności wyjaśniających, kierowanie wniosków o ukaranie do sądu, oskarżanie przed sądem i wnoszenie środków odwoławczych ( art. 11 ust. 1 pkt 2 i art. 12 ust. 1 pkt. 4 i 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych – Dz. U. z 2013 r. poz. 1383, z późn. zm.).

Ogólne regulacje dotyczące postępowania mandatowego zawarte są w przepisach art. 95-102 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2013 r. poz. 395, z późn. zm.), dalej „k.p.s.w.”. Postępowanie mandatowe jest postępowaniem szczególnym w sprawach o wykroczenia. Podejmowane jest przez uprawniony organ niesądowy. Charakteryzuje się koniecznością wyrażenia zgody przez sprawcę wykroczenia na przyjęcie mandatu i uiszczenie grzywny nałożonej mandatem. Postępowanie to ze względu na swoją specyfikę, przedmiot i zakres zostało uregulowane w sposób odmienny od trybu zwykłego, a co z tym się wiąże – zmodyfikowane zostały także uprawnienia stron i innych osób w toku postępowania mandatowego. Postępowanie mandatowe ma na celu szybkie i sprawne wyegzekwowanie odpowiedzialności sprawcy za oczywiste wykroczenie, z czego wynika wyjątkowy charakter tego postępowania, wyrażający się skutecznością reakcji na popełnienie czynów zabronionych o niższym ciężarze gatunkowym. Szczegółowo określone zostały przypadki, kiedy organ mandatowy może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego. Zgodnie z art. 97 § 1 k.p.s.w. w postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy:

- 1) schwytano sprawcę wykroczenia na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia,
  - 2) stwierdzi popełnienie wykroczenia naocznie pod nieobecność sprawcy, a nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu,
  - 3) stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu
- w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia.

Analiza powyższych regulacji prowadzi do wniosku, że samo stwierdzenie popełnienia wykroczenia w oparciu o nagranie dokonane przez obywatela i przekazane Policji nie daje podstaw do nałożenia grzywny w drodze mandatu karnego, gdyż konieczne jest spełnienie jednej z przesłanek wskazanych w art. 97 § 1 k.p.s.w. Obraz z takiego nagrania może natomiast stanowić asumpt do podjęcia określonych działań przez funkcjonariuszy uprawnionego organu umożliwiających wykorzystanie go w postępowaniu zmierzającym do ukarania sprawcy wykroczenia.

W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie, Policja przeprowadza czynności wyjaśniające (art. 54 § 1 k.p.s.w.). Czynności wyjaśniające podejmowane są z urzędu. Policja ma obowiązek podjęcia tych czynności już na miejscu popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio po jego ujawnieniu. Podstawą do przeprowadzenia czynności wyjaśniających może być zarówno ujawnienie wykroczenia na podstawie osobistej obserwacji dokonanej przez funkcjonariusza Policji (np. podczas kontroli drogowej), wykorzystanie urządzeń rejestrujących i przyrządów kontrolno-pomiarowych, zawiadomienie obywatela, w tym złożone przez pokrzywdzonego. Podstawą wszczęcia czynności wyjaśnianych mogą stanowić także nagrania zdarzeń drogowych dokonane za pomocą rejestratorów podróży, telefonów komórkowych, kamer lub innych podobnych urządzeń, dostarczone zarówno przez osobę składającą zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, jak i ujawnione w innym sposób (np. nadesłane do Policji, opublikowane w Internecie). Określone w Prawie o ruchu drogowym uprawnienie do używania przez Policję oraz inne służby urządzeń rejestrujących w żaden sposób nie ogranicza sposobów ujawniania naruszeń przepisów drogowych. Jeżeli okoliczności czynu nie budzą wątpliwości, utrwalenie czynności wyjaśniających można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej, zawierającej ustalenia niezbędne do sporządzenia wniosku o ukaranie. Jeżeli okoliczności czynu budzą wątpliwości można przeprowadzić odpowiedni dowód.

W Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia unormowania dotyczące zasad postępowania dowodowego zawarte są w Dziale V. Wśród przepisów tam zgrupowanych brak jest unormowań szczególnych, odnoszących się bezpośrednio do problematyki dowodów z nagrań. Tym samym, dowody te, podobnie jak i wszelkie inne środki dowodowe, podlegają ogólnym zasadom postępowania dowodowego. Celem przeprowadzenia dowodu jest ustalenie okoliczności faktycznych (art. 169 § 1 k.p.k. w zw. z art. 39 § 2 k.p.s.w.).

W toku czynności wyjaśniających nagranie, którym dysponuje organ prowadzący te czynności, powinno zostać poddane weryfikacji, zwłaszcza w celu ustalenia miejsca, czasu oraz osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia. Jeżeli w toku czynności wyjaśniających lub w toku postępowania sądowego pojawi się konieczność oceny autentyczności i stwierdzenia braku nieuprawnionej ingerencji w nagranie, wymagających wiadomości specjalnych, można zasięgnąć opinii

biegłego, biegłych albo instytucji naukowej lub specjalistycznej (art. 193 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.s.w.). W zależności od okoliczności faktycznych danego zdarzenia drogowego istotnym dowodem będą w każdym przypadku zeznania świadków.

Wartość każdego dowodu, w tym również dowodu z nagrania, dla rozstrzygnięcia sprawy ocenia każdorazowo organ postępowania. Organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w.). W postępowaniu sądowym podstawę wyroku może stanowić tylko całość okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej (art. 410 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.s.w.).

Zgodnie z art. 3a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182), ustawy tej nie stosuje się do osób fizycznych, które przetwarzają dane wyłącznie w celach osobistych lub domowych. Taki cel spełni np. samo zainstalowanie kamery w samochodzie i filmowanie podczas jazdy. Ocena wykorzystania takiego nagrania w postępowaniu w sprawach o wykroczenia z uwagi na regulacje powyżej wskazanej ustawy, będzie każdorazowo wymagała analizy konkretnego przypadku, zwłaszcza przy uwzględnieniu okoliczności czy autor nagrania również jest stroną postępowania oraz zakresu pojęcia danych osobowych. Natomiast ochrona wizerunku przed bezprawnych rozpowszechnianiem (np. poprzez umieszczenie nagrania w Internecie) przewidziana jest w art. 81 i art. 83 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.). Pojęcie „rozpowszechniania wizerunku” powinno być interpretowane przy wykorzystaniu definicji terminu „rozpowszechnianie” zamieszczonej w art. 6 pkt 3 tej ustawy. Chodzi tu zatem o sytuację, w której stworzona zostaje możliwość zapoznania się z wizerunkiem bliżej nieokreślonego („z góry”), niezamkniętemu kręgowi osób. Udostępnienie to może odbywać się z użyciem nośnika materialnego bądź bez jego udziału (np. przez prezentację w programie telewizyjnym w ramach transmisji „na żywo”). Spełnienie warunku rozpowszechniania wizerunku nie wymaga jego zwielokrotnienia; wystarczy, jeżeli został on udostępniony publicznie, np. w muzeum czy galerii (*vide: Barta J., Markiewicz R., Komentarz do art. 81 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych [w:] Barta Janusz (red.), Markiewicz*

*Ryszard (red.), Czajkowska-Dąbrowska Monika, Ćwiąkalski Zbigniew, Felchner Krzysztof, Traple Elżbieta, Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz, LEX, 2011).* Należy zatem przyjąć, że przekazanie Policji wykonanego prywatnie nagrania zdarzenia drogowego nie mieści się w pojęciu rozpowszechniania wizerunku.

Jednocześnie wskazuję, iż z uzyskanych informacji wynika, że Prokurator Generalny przekaze swoje stanowisko na przedmiotowe oświadczenie senatorów bezpośrednio Marszałkowi Senatu, natomiast Komendant Główny Policji oraz Generalny Inspektor Danych Osobowych udzielili odpowiedzi bezpośrednio Pani Marii Pańczyk-Pozdziej Wicemarszałkowi Senatu.

  
z upoważnienia  
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI  
  
Michał Królikowski  
PODSEKRETARZ STANU

